

KiVa-veiligheidsprotocol

KiVa

KiVa is een Fins woord en betekent *leuk of fijn*.

1. Het bAken, een veilige school

IKC het bAken in Harlingen is een centrum met ongeveer 143 kinderen verdeeld over verschillende groepen zoals Kinderdagverblijf-Voorschool en basisschool.

2018-2019

Het team van het IKC wil de kinderen een veilige omgeving bieden, waarin de leerlingen met plezier naar school gaan en zich prettig voelen in de klas. Het begrip veiligheid kent diverse aspecten.

Sinds 2015 is IKC het bAken een KiVa school. KiVa is een bewezen preventief antipestprogramma dat naadloos aansluit op de uitgangspunten die de school hanteert om een veilige schoolomgeving te creëren. Het pesten wordt aangepakt voordat het begint.

Dit protocol beschrijft hoe op IKC het bAken gewerkt wordt aan de sociale veiligheid van de leerlingen.

2 Uitgangspunten

In de omgang met de leerlingen hanteren we twee uitgangspunten:

-Een positieve grondhouding: Belonen is effectiever dan straffen

-Het onderwijs in een veilige schoolomgeving komt tegemoet aan een drietal basisbehoeften van leerlingen:

A: Competentie. De leerlingen ontdekken dat ze zelf veel aankunnen.

B: Autonomie. De leerlingen weten/leren dat ze o.a. hun gedrag zelf kunnen sturen.

C: Relatie. De leerlingen voelen zich geaccepteerd, horen erbij, zijn welkom, voelen zich veilig.

Wij leren deze 3 basisbehoeften aan met de zinnen: Ik kan het (A), Ik kan het alleen (B) en: Ik kan het samen (C).

-Het bAken werkt met KiVa preventief en curatief. Preventief o.a. om een goed groepsklimaat te scheppen, waarin alle leerlingen optimaal kunnen functioneren. Curatief in het geval er incidenten voordoen, al dan niet gerelateerd aan pesten. We gaan er vanuit dat iedereen in de groep verantwoordelijk is voor elkaars welbevinden. Dus als er ongewenst gedrag voorkomt kunnen kinderen ingeschakeld worden om hun klasgenootje bij te staan.

3 Onderwijsaanbod

In alle groepen wordt gewerkt met de methode "KiVa". In de wekelijkse lessen wordt gewerkt aan de volgende thema's:

Iedereen verdient respect

In de groep

Wat is communicatie?

Herken pesten

Verborgene vormen van pesten

2018-2019

Gevolgen van pesten

Pesten en de groep

De groep verzet zich tegen pesten

Wat kan ik doen als ik word gepest?

KiVa, we doen het samen.

4 Signaleren van pesten

4.1 Het volgen van de leerlingen op sociaal-emotioneel gebied op school.

De sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen van groep 3 t/m 8 wordt gevolgd met behulp van de kleuterobservatielijst, KiVa en VISEON. Dit zijn vragenlijsten die door de leerkrachten en/of door leerlingen wordt ingevuld.

De kleuterobservatielijst vullen de groepsleerkrachten in de maand **oktober** en de maand **mei** in.

VISEON (leerkrachtendeel groep 3 t/m 8) vullen de leerkrachten in de maand **oktober** in. In de maand **mei** vullen de leerkrachten van groep 3 t/m 8 voor leerlingen met meer dan 50% A/ Z* scores de VISEON leerkrachtlijst nogmaals in.

*A=Afwijkend en Z=Zeer afwijkend

In de maanden **oktober** en **mei** vullen de leerlingen van groep 5 t/m 8 de KiVa lijsten in.

Stappen n.a.v. afname KiVa /VISEON/kleuterobservatielijst:

In de maand oktober is er een leerlingbespreking n.a.v. de resultaten van de kleuterobservatielijst/ VISEON/ KiVa.

-Voor leerlingen met A/Z* scores op het item *sociaal gedrag* van de leerkrachtlijst van VISEON volgen we het stappenplan signalen van pesten in de bijlage van de KIVA-methode blz. 173. Hiervan wordt verslag gelegd in het leerlingdossier van Dotcom.

-In november wordt in de 10 minutengesprekken de uitkomst besproken met de ouders. Contact met ouders/verzorgers vinden wij belangrijk. We houden ouders daarom regelmatig op de hoogte van de groepssfeer in de klas, ook als deze goed is! We stimuleren ouders contact met ons op te nemen mochten zij zich zorgen maken over hun eigen kind of een ander kind op school.

-Voor het opstellen van een mogelijk groepsplan gedrag wordt het protocol groepsplan gedrag gevolgd.

-Eén keer per 2 jaar vullen de leerlingen van groep 7 en 8 een enquête in. Er wordt gevraagd naar de algemene tevredenheid onder de leerlingen.

2018-2019

De drie sterkste en de drie zwakste punten worden in het team en de MR besproken en vermeld in de Info.

4.2 Het volgen van de leerlingen op sociaal-emotioneel gebied door de ouders.

Het is niet makkelijk om pesten vroegtijdig te signaleren. Onderstaande signalen kunnen erop duiden dat een kind pest of gepest wordt, maar dat hoeft niet. Mocht er sprake zijn van één van de onderstaande gedragsveranderingen is het belangrijk alert te zijn. Het is voor ouders erg belangrijk kennis te nemen van onderstaande signalen. Veel signalen zijn namelijk vooral in de thuissituatie zichtbaar.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een kind gepest wordt.

Het kind:

- is bang om naar school te gaan of wijkt af van de normale (fiets)route;
- vraagt steeds of het met de auto naar school gebracht kan worden;
- wil om onduidelijke redenen thuis blijven;
- klaagt (vaak) 's ochtends, wanneer hij of zij naar school moet, dat hij of zij ziek is;
- komt thuis van school met vieze of kapotte kleren of rugzak;
- raakt steeds spullen kwijt;
- raakt vaak zakgeld kwijt, vraagt vaak om geld of steelt het (om aan de pester te geven);
- trekt zich terug, is stil en lijkt zijn of haar zelfvertrouwen kwijt te zijn;
- is angstig en gespannen;
- is zijn of haar eetlust kwijt en zegt dat het eten niet smaakt;
- heeft nachtmerries of huult zichzelf in slaap;
- heeft onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen;
- is chagrijnig, snel boos of lastig;
- is vaak alleen en brengt geen vriendjes meer mee naar huis;
- weigert te vertellen wat er aan de hand is of geeft ongeloofwaardige verklaringen voor zijn of haar gedragsverandering.

Signalen die erop kunnen wijzen dat een (uw) kind pest.

Het kind:

- doet op een overdreven manier stoer;
- is tegendraads en opstandig;
- kan zich niet inleven in de gevoelens van een ander;
- roddelt of verspreidt vervelende geruchten;
- is agressief
- heeft slechte schoolprestaties.

5. Het KiVa programma

Ondanks alle lessen en inspanningen wordt ook op IKC het bAken gepest.

In het volgende schema wordt duidelijk wat het onderscheid is tussen plagen en pesten.

Plagen	Pesten
gelijkwaardigheid	machtsverschil
wisselend "slachtoffer"	hetzelfde slachtoffer
humoristisch	kwetsend
af en toe	vaak / voortdurend

Preventief:

Omgangsregels

Op onze school heeft elke groep een KiVa-contract opgesteld.

Voor de groepen 1 tot en met 4 gaat het om de volgende omgangsregels:

- 01 We willen samen een groep zijn want dat is fijn;
- 02 We horen er allemaal bij: ik, hij en ook jij;
- 03 We verschillen allemaal, dat maakt ons speciaal;
- 04 We gaan goed met elkaar om;
- 05 We helpen elkaar;
- 06 We komen voor elkaar op.

Voor de groepen 5 t/m 8 gaat het om de volgende omgangsregels:

- 01 We doen aardig tegen elkaar en behandelen elkaar met respect.
- 02 We maken er samen een fijne groep van.
- 03 We praten met elkaar (en gebruiken daarbij de ik-taal).
- 04 We willen dat pesten stopt.
- 05 We willen dat ook verborgen pesten stopt.
- 06 We houden er rekening mee dat pesten heel lang pijn doet.
- 07 We zeggen tegen pesters: stop ermee.

2018-2019

- 08 We helpen gepeste kinderen.
- 09 We lossen pesten als groep op.
- 10 We blijven ons houden aan dit KiVa contract.

Het KiVa programma bestaat uit de volgende onderdelen:

- We streven ernaar elke week een KiVa les te verzorgen van een half uur tot een uur in de groepen 1 t/m 8. In deze lessen komen brede onderwerpen als respect en gedrag in een groep aan bod en meer specifiek over pesten en het aanleren van strategieën om pesters te ontmoedigen en slachtoffers te helpen. De lessen zijn gericht op het preventief werken aan groepsvorming en het bieden van een veilige leeromgeving. Leerlingen en leerkrachten wordt inzicht gegeven in de rol van de groep bij het in stand houden van pesten.

-Groepsgesprekken In de (bovenbouw)groepen vindt elke week een preventief groepsgesprek plaats. Tijdens deze gesprekken wordt de sfeer in de klas besproken. Wij streven er naar de leerlingen zelf verantwoordelijk te maken voor de sfeer in de groep. Tijdens de groepsgesprekken proberen we te zorgen dat leerlingen zelf met oplossingen en ideeën komen.

-Computerspel. In de lessen voor de groepen 5 en 6 is een computerspel geïntegreerd met vijf verschillende levels. In dit spel kiezen de leerlingen een karakter waarmee ze door een virtuele school lopen. Daar komen ze in aanraking komen met verschillende situaties. Centraal staat hierbij het verwerven van kennis over pesten, het toepassen van strategieën om pesten tegen te gaan en het aanmoedigen van leerlingen om deze strategieën ook toe te passen op hun eigen school.

-KiVa hesjes. Tijdens iedere pauze draagt elke pleinwacht een KiVa hesje. Zij zijn het aanspreekpunt voor de leerlingen.

Curatief:

-KiVa-team. Het KiVa-team bestaat uit minstens drie volwassenen die zijn getraind om pesten aan te pakken. Op het bAken zijn dit twee leerkrachten en de intern begeleider. Als er ondanks de KiVa lessen toch wordt gepest, probeert het KiVa-team deze problemen samen met de leerlingen op te lossen. De ouders van de gepeste leerling worden geïnformeerd.

-Groepsgesprekken

Als zich daadwerkelijk (pest)problemen voordoen kan dit in de groep worden besproken. De leerkracht schat in of de groepssfeer veilig genoeg is om een gezamenlijk gesprek te houden. Niet alle problemen kunnen in de groep worden besproken. Een groepsgesprek over pesten vindt alleen plaats wanneer het pestslachtoffer daarmee instemt.

-Steungroepaanpak

De leerkracht kan een steungroep inzetten om een pestprobleem op te lossen. De steungroep bestaat uit een aantal kinderen uit de klas. Deze kinderen wordt gevraagd of zij kunnen helpen bij het oplossen van het probleem. In de steungroep zit ook altijd de pester, de pester wordt niet als schuldige aangewezen. De focus van de steungroepaanpak ligt op het feit dat pesten

een groepsproces is dat we samen willen oplossen. Voordat de steungroep wordt ingezet wordt dit eerst besproken met het pestslachtoffer zelf.

-Herstelaanpak

Als het pesten ondanks de gemaakte afspraken toch doorgaat wordt de herstelaanpak ingezet. Twee leden van het KiVa-team gaan een gesprek met de pestende leerling. Daarnaast wordt er een herstelplan opgesteld. Het herstelplan wordt altijd ondertekend door het betreffende kind en de ouders/verzorgers van het kind.

-Inlichten ouders

De ouders van de gepeste leerling worden ingelicht op het moment dat de school besluit de steungroepaanpak toe te passen. Zoals eerder beschreven wordt er bij de steungroepaanpak geen schuldige aangewezen. Ouders worden ingelicht dat hun kind pest.

6. Externe hulp

Wanneer blijkt dat de curatieve aanpak niet werkt is er mogelijk meer aan de hand dan alleen pesten. Op dat moment is er aanvullende hulp nodig om de problemen op te lossen. Er kan gekozen worden voor een bredere zorgaanpak. De intern begeleider neemt, mocht dat nodig zijn, contact op met een externe partij (bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin).

Nuttige websites

Informatie kunnen ouders ook online vinden in de KiVa-oudergids.

www.kivaschool.nl/ouders

www.mijnkindonline.nl

www.ouders.nl

www.mediaopvoeding.nl

